

Status

B-Geheim met termijn

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

3 september 2019

Eindtermijn

5 september 2019

Onderwerp

Advies van het Bestuurlijk Overleg getij Grevelingen aan de ministers van Infrastructuur en Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over agendering BO-MIRT 2019.

Advies

1. Kennis te nemen van de Toelichting voorlopig advies BO MIRT Getij Grevelingen, Augustus 2019.
2. In te stemmen met het voorlopige advies van het Bestuurlijk Overleg Getij Grevelingen aan de ministers van IenW en LNV zoals verwoord in de Toelichting voorlopig advies BO MIRT Getij Grevelingen, Augustus 2019.
3. Vast te stellen de brief aan PS waarmee PS wordt geïnformeerd over het voorlopig advies van BO MIRT Getij Grevelingen en het besluit tot instemming hiermee door GS.
4. Tijdelijke geheimhouding op te leggen aan een ieder die kennis neemt of heeft genomen van de brief aan PS op grond van artikel 55 van de Provinciewet en artikel 10, tweede lid, onder f, van de Wet openbaarheid van bestuur tot en met 5 september 2019.
5. Te bepalen dat de brief aan PS na 5 september 2019 verzonden wordt.
6. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het besluit van GS om PS te informeren over het door haar ondersteunde voorlopig advies van het Bestuurlijk Overleg Getij Grevelingen.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in het GS-voorstel het financieel kader aan te passen door een exacte uitsplitsing van de bijdrage van de provincie Zuid-Holland op te nemen en dit zonedig ook in de overige stukken consequent door te voeren.

Bijlagen

Toelichting voorlopig advies BO MIRT Getij Grevelingen, Augustus 2019
GS-brief aan PS, kenmerk PZH-2019-703787333

1 Toelichting voor het College

In februari van dit jaar heeft voormalig gedeputeerde Janssen namens de provincie Zuid-Holland de tweede bestuursovereenkomst getij Grevelingen BOKII (hierna: BOKII) ondertekend.

Met die overeenkomst hebben de partners van het samenwerkingsverband Getij Grevelingen (gemeenten Schouwen Duiveland en Goeree Overflakkee, provincie Zeeland, provincie Zuid-Holland, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, ministerie van Economische zaken en Klimaat, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer) nadere duiding gegeven aan de gezamenlijke ambities en de te nemen stappen.

Spagaat tussen natuurdoelen

Een van de te nemen stappen is te onderzoeken of en hoe de zogenaamde spagaat tussen natuurdoelen kan worden overbrugd. Uit de verkenning van medio december 2018 bleek dat bij het terugbrengen van getij en daarmee herstel van de onderwaternatuur, de inmiddels ontstane bovenwaternatuur wordt aangetast, waaronder door vanuit de Habitatrichtlijn te beschermen flora, fauna en habitats van soorten. Beiden volgen inhoudelijk een Europese richtlijn, te weten de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Habitatrichtlijn.

Ingevolge de Habitatrichtlijn (geïmplementeerd in de Wet natuurbescherming) is de lidstaat gehouden om flora en fauna in Natura 2000-gebieden te beschermen. Projecten en handelingen met negatieve effecten voor de doelstellingen van een Natura 2000-gebied zijn niet toegestaan. Eventuele negatieve effecten moeten worden gemitigeerd en gecompenseerd.

In het geval van Getij Grevelingen leidt getij herstel tot aantasting van Natura 2000-doelstellingen. De laatste maanden is de verkenning afgerond, met als resultaat een scenario waarin met een beperking van de getijslag en een kleine verlaging van het middenpeil het natuurverlies sterk kan worden beperkt en het project nagenoeg binnen budget kan worden uitgevoerd. In het bijgaande Toelichtingsdocument is bovenstaand uitvoerig toegelicht.

Innovatie en energietransitie

Zuid-Holland is in het traject van Getij Grevelingen al sinds 2010 mede trekker van het innovatiespoor. De kans om met een laag verval in een doorlaatsysteem getijdenenergie op te wekken, is niet zomaar een ambitie. Het is de primaire drijfveer van de provincie om maximaal inzet te plegen op deze ontwikkeling.

Het getijherstel op zich is een forse opsteker voor de vitaliteit van het gebied. De terugkeer van intergetijden natuur (z.g. estuarium) en het herstel van de natuur onderwater borgt de integrale natuurkwaliteit op lange termijn. Er kunnen meer schaal- en schelpdieren worden gekweekt en het water-gerelateerde toerisme kan zich verder ontwikkelen.

Met de eerste "laag-verval getijdencentrale" ter wereld zou ook het profiel van de regio als koploper in de energietransitie voor uitstraling kunnen zorgen. Dit is dan ook een uitdrukkelijke wens van de beide gemeenten, waar voor Goeree-Overflakkee de ambities van het concept "Energy Island" leidend zijn bij deze ontwikkeling. Beide gemeenten hebben hun geldelijke bijdrage dan ook gekoppeld aan de realisatie van een getijdencentrale.

Klimaatbestendigheid

Het rijk wil bij projecten met een langere planhorizon rekening gaan houden met zeespiegelstijging als gevolg van de klimaatverandering. Het budget voor Getij Grevelingen is echter in 2016 geraamd en toen werd dat nog niet gedaan. Uit de verkenning is gebleken dat een doorlaat zonder aanvullende maatregelen voor peilbeheer al bij een geringe stijging van de zee zijn werking gaat verliezen. Het bestuurlijk overleg heeft daarom besloten de minister te adviseren alleen varianten uit te laten werken die klimaat robuust zijn; met andere woorden die een grotere zeespiegelstijging aan kunnen. Voor de doorlaat in de Brouwersdam betekent dit dat er eenemaal moet worden gebouwd of dat een getijdencentrale ook als pomp kan dienen. Twee varianten uit de verkenningsfase voorzien direct bij de realisatie in een getijdencentrale danwel de mogelijkheid later turbines te installeren. Het onderhavige advies van het bestuurlijk overleg getij Grevelingen luidt dan ook deze twee varianten mee te nemen naar de planuitwerking.

Financieel en fiscaal kader

Van de oorspronkelijk totaal geraamde € 139,5 mln. draagt de regio € 22 mln bij. Daarvan komt € 15 mln. van de provincie Zuid-Holland. Dat bedrag bestaat uit € 10 mln. voor het projectbudget en nog eens € 5 mln. voor de risicoreservering die onderdeel is van de totale raming. Dat is verhoudingsgewijs veel en de Provinciale Staten van Zuid-Holland en de andere regiopartijen hebben daarmee willen laten zien hoe belangrijk zij het vinden dat deze ontwikkeling plaats kan vinden. Dit heeft uiteindelijk in 2018 geleid tot een kabinetsbesluit om de resterende € 75 mln. vrij te maken uit de eerste tranche van programmatische aanpak Grote Wateren. Hiermee is het initieel geraamde budget van € 139,5 mln. gedekt.

Juridisch kader

Door in te stemmen met het voorlopig advies van het BO kan de verantwoordelijk gedeputeerde op grond van mandaat BA04 in het najaar van 2019 in het BO instemmen met het definitieve advies. Het BO zal daarna het definitieve advies uitbrengen aan het Rijk ten behoeve van het MIRT-besluit.

Er wordt voorgesteld om tijdelijke geheimhouding tot na 5 september 2019 op te leggen. Op 5 september zal namelijk op initiatief van de beide gemeenten een voorlichtingsavond worden gehouden voor raadsleden en statenleden. Om te voorkomen dat slechts een deel van deze genodigden al bij aanvang het toelichtingsdocument heeft gelezen en daarmee sommige leden de discussie onvoldoende zouden kunnen volgen, is het wenselijk dat op de avond van 5 september het advies van het BO wordt gepresenteerd en daarna het document en de brief aan PS worden nagezonden. Geheimhouding kan worden opgelegd op grond van artikel 66 van de Provinciewet en artikel 10, tweede lid, onderdeel f, omdat PS en de gemeenteraden belang erbij hebben om als eerste kennis te kunnen nemen van het advies zoals opgenomen in het toelichtingsdocument. Dit belang wordt geacht zwaarder te wegen dan het belang van openbaarheid van deze informatie, zeker nu na 5 september openbaarmaking alsnog volgt.

2 Voorafgaande besluitvorming

In 2015 heeft het Rijk de ontwerp rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer gepubliceerd. Daarin staan de ambities voor de uitvoering van het voorkeursalternatief, te weten

een doorlaat in de Brouwersdam, beschreven. De belangrijkste uitgangspunten zijn dat het peil op het meer gehandhaafd blijft, er wordt gestreefd naar een afname van zuurstofloos areaal met meer dan de helft en een getijslag van maximaal 50 cm.

Vervolgens is in 2015 een bestuursovereenkomst gesloten (BOKI waarin over de MIRT-verkenning Getij Grevelingen afspraken zijn gemaakt. Deze is in 2019 opgevolgd door de hierboven onder punt 1 beschreven BOKII.

3 Proces

Het besluit van het bestuurlijk overleg Getij Grevelingen heeft als belangrijkste doel om kenbaar te maken dat de MIRT-verkenning getij Grevelingen is afgerond en daarmee de minister te bedienen bij het nemen van het MIRT-2 besluit, zodat het project kan overgaan tot de planuitwerking.

Agendering van dit besluit op het BO-MIRT van november 2019 dient actief door de regio gesteund te worden. Het onderwerp zal daartoe worden geagendeerd op het gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta op 12 september 2019. Tevens wordt op 10 oktober in het bestuurlijk overleg Getij Grevelingen het definitieve advies aan de minister vastgesteld. Daarnaast wordt over de agendering besloten in het directeurenoverleg MIRT van rijk en regio voor Zuidwest Nederland op 10 oktober.

4 Participatie

Het omgevingsmanagement, waaronder de participatie in dit traject valt én de communicatie zijn een verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband getij Grevelingen. Vanwege het belang dat de regio hecht aan goede benadering van stakeholders en een optimale participatiestrategie levert de regio het leeuwendeel van de inspanningen in de werksporen communicatie en omgeving. De provincie Zuid-Holland levert de trekkers van deze werksporen. Voor adequate participatie van en met de vele stakeholders bij dit project, wordt door de genoemde werksporen een uitgebreide communicatie en participatie strategie uitgewerkt. Het bestuurlijk overleg getij Grevelingen wordt intensief bij de ontwikkeling daarvan betrokken en in staat gesteld daar sturing aan te geven.

5 Communicatiestrategie

Zie onder 4, participatie